

Djuravdelningen

Bilaga

Offentlig kontroll av förvaring av döda djur och delar av döda djur i primärproduktionen

Innehåll

Inledning	3
Avgränsning av kontrollområdet.....	3
Risker inom kontrollområdet	3
Beskrivning av kontrollområdet och kontrollobjekt	3
Kontrollpunkt	4
Förvaras döda djur, och delar av djur, så att de inte utgör en smittrisk?	4

Inledning

Följande dokument är en bilaga till kontrollvägledningen ”Vägledning för myndigheternas offentliga kontroll inom området animaliska biprodukter” med diarienummer 6.7.17-03461/2026. Bilagan riktar sig till kommunerna och ska ge en fördjupad och närmare beskrivning av kontrollområdet förvaring av döda djur och delar av döda djur i primärproduktionen.

Syftet med kontrollen är att säkerställa att primärproducenten följer reglerna som finns för förvaringen av döda djur och delar av djur för att undvika att smitta sprids till djur och människor.

Avgränsning av kontrollområdet

Denna bilaga omfattar enbart kontrollen av förvaring av döda djur och delar av döda djur i primärproduktionen. Bilagan är ett vägledande, icke juridiskt bindande, dokument som ska ge råd och stöd vid genomförande av den offentliga kontrollen. För övriga kontrollområden finns vägledningen ”Vägledning för myndigheternas offentliga kontroll inom området animaliska biprodukter” och bilagor till den på Jordbruksverkets webb under fliken [Kontroll inom området animaliska biprodukter](#).

Med döda djur och delar av döda djur menas i denna bilaga döda produktionsdjur samt delar av döda djur som uppstår t.ex. vid husbehovsslakt.

Risker inom kontrollområdet

Risken med hantering av döda djur är att man inte alltid vet med säkerhet varför de har dött. Det finns därför en risk att smittsamma sjukdomar kan spridas till djur och människor. Den största risken är att smitta sprids ut från gården med vilda djur.

Beskrivning av kontrollområdet och kontrollobjekt

Det som i huvudsak ska kontrolleras av kommunen inom samtliga kontrollområden är att de animaliska biprodukterna, och i tillämpliga fall de därav framställda produkterna, där så är tillämpligt

- kategoriseras på rätt sätt i kategori 1, 2 eller 3
- förvaras i enlighet med lagstiftningens krav
- hanteras och förvaras så att förväxlingsrisker undviks
- är korrekt märkta vid avsändandet
- är spårbara genom handelsdokument och register

Kontrollområdet omfattar primärproducenter som har produktionsdjur och där döda djur och delar av döda djur från den egna produktionen hanteras.

Kontrollansvaret omfattar hur djurkadaver, slaktbiprodukter från husbehovsslakt samt andra animaliska biprodukter förvaras i primärproduktionen i väntan på t.ex. borttransport till godkänd anläggning eller till nedgrävning (där sådan är möjlig enligt lagstiftningen).

Av 2 kap. 5 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattning med animaliska biprodukter och om införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur framgår att döda djur och delar av djur i primärproduktionen i väntan på borttransport ska förvaras så att vilda djur hindras från att komma åt materialet och att det på annat sätt inte kan utgöra en smittrisk. Materialet ska vidare förvaras åtskilt från djurhållarens levande djur så att transportören inte behöver komma i kontakt med dessa djur.

Av art. 21 i förordning (EG) nr 1069/2009 framgår att den driftsansvarige utan onödigt dröjsmål ska samla in, identifiera och transportera animaliska biprodukter under sådana förutsättningar att risker för människors och djurs hälsa helt undviks.

En del gårdar väljer att kyla eller frysa de döda djuren eller slaktbiprodukterna för att minska antalet hämtningstillfällen, vilket är helt i sin ordning om förvaringen kan anses vara säker.

Om någon primärproducent väljer att på ett otillåtet sätt lägga ut animaliska biprodukter i naturen ligger detta också inom kommunens kontrollansvar då materialet inte får förvaras på det sättet. Upptäcks döda djur eller slaktbiprodukter från primärproduktionen ute i markerna bör den som lagt ut materialet försöka spåras och förmås ta hand om detta och sända det till godkänd anläggning för bortskaffande. Misslyckas spårandet får kommunen istället se detta som ett ärende enligt miljölagstiftningen och låta bortskaffa materialet i enlighet med gällande lagstiftning.

Kontrollpunkt

Förvaras döda djur, och delar av djur, så att de inte utgör en smittrisk?

- 2 kap. 5 § SJVFS 2026:2
- Art. 21 förordning (EG) nr 1069/2009

Instruktion

Kontrollera att döda djur, och delar av djur i väntan på borttransport:

- samlas in utan onödigt dröjsmål
- förvaras så att vilda djur hindras från att komma åt materialet

- förvaras åtskilt från djurhållarens levande djur så att transportören inte behöver komma i kontakt med dessa djur.

Kommentar

Materialet ska samlas in utan onödigt dröjsmål

Syftet med kravet på att materialet ska samlas in utan ”onödigt dröjsmål” är att det så snart som möjligt tas om hand och förvaras säkert i väntan på vidare omhändertagande. Med ”onödigt dröjsmål” menas bland annat att hämtningen riskerar att inte kunna utföras för att förruttnelseprocessen gått för långt.

Kyl- eller frysförvaring kan möjliggöra längre förvaringstider och är möjligt om det inte riskerar smittskyddet.

Döda djur förvaras så att vilda djur hindras från att komma åt materialet.

Det är inte tillåtet att lägga ut döda produktionsdjur eller delar av sådana i naturen.

Gör en bedömning om förvaringen är säker i förhållande till risken för att vilda djur kan komma åt materialet under den tid det förvaras i väntan på borttransport. Med vilda djur menas i detta fall i första hand rovdjur, vildsvin och fåglar. Insekter och larver är oundvikligt att de kan komma åt materialet.

Täckning med presenning och hårdgjort underlag kan vara lämpligt, men det finns inga detaljkrav om detta i lagstiftningen utan en bedömning får göras med hänsyn till de aktuella omständigheterna.

Förvaringen av materialet bör inte vara längre bort än att det går att ha kontroll över det, och hänsyn bör tas till hur den sker. Slutna behållare möjliggör en säkrare förvaring även om de kanske står en bit bort på anläggningen.

Förvaras åtskilt från djurhållarens levande djur så att transportören inte behöver komma i kontakt med dessa djur i samband med hämtningen.

Syftet med kravet är att undvika att transportören för med sig eventuell smitta in eller ut från gården.

Observera att nedgrävning bara får ske i enlighet med 2 kap. 26-29 §§ SJVFS 2026:2.